

La importància de la vinculació de la natura en la creativitat infantil: una exploració a través del joc lliure, la motricitat i l'educació estètica

The importance of nature bonding in child creativity: an exploration based on free play, motricity and aesthetic education

Anna Girbau Ferrés

Universitat de Vic (Vic).

A/e: agirbau@uvic.cat

<https://orcid.org/0000-0002-5514-6424>

Data de recepció de l'article: 25 d'octubre de 2023

Data d'acceptació de l'article: 11 de novembre de 2023

Data de publicació de l'article: 2 de maig de 2024

DOI: 10.2436/20.3007.01.204

Copyright © 2024

Anna Girbau Ferrés

Aquest article és d'accés lliure subjecte a la llicència Creative Commons Reconeixement – No Comercial – Sense Obra Derivada 4.0 Internacional. Per a més informació consulteu: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.es>

Resum

Actualment podem trobar múltiples estudis científics des de disciplines diverses que alerten de les conseqüències de la desconexió de les persones envers els entorns naturals. Seguint aquest plantejament, la recerca que es presenta busca oferir una mirada de la natura centrada en la creativitat, per tal d'observar-ne la influència. Per a l'anàlisi d'aquesta relació ens hem basat en tres elements, com són el joc lliure, la motricitat i l'educació estètica, ja que són les formes principals d'expressió de la creativitat en els infants. Per tal de dur a terme la recerca s'ha fet un estudi de cas de l'Institut Escola Josep Maria Xandri, de Sant Pere de Torelló. Seguint una metodologia qualitativa i sota un paradigma interpretatiu s'ha apostat per l'interaccionisme simbòlic, és a dir, un estudi que busca el coneixement d'una realitat a partir de les atribucions de significat generat per la interacció de les persones. Per concloure, a través de les dades recollides, s'ha pogut comprovar

l'impacte positiu que suposa la natura en la creativitat dels infants i en el seu desenvolupament harmònic i integral.

Paraules clau

Natura, creativitat, motricitat, joc lliure, educació estètica.

Girbau Ferrés, A. (2024). La importància de la vinculació de la natura en la creativitat infantil: una exploració a través del joc lliure, la motricitat i l'educació estètica. *Revista Catalana de Pedagogia*, 25, 55-74. <https://doi.org/10.2436/20.3007.01.204>

Abstract

Scientific studies which are currently emerging from various disciplines warn about the consequences of the disconnection of people from natural environments. Following this approach, the research presented here seeks to offer a vision of nature focused on creativity, in order to observe nature's influence on the latter. For the analysis of this relationship, we have based ourselves on three elements: free play, motricity and aesthetic education, as they are the main forms of expression of creativity in children. In order to conduct this research, a case study was carried out on the Josep Maria Xandri School in the town of Sant Pere de Torelló. Applying a qualitative methodology and an interpretative paradigm, we have opted for a symbolic interactionism, that is to say, a study that seeks to explore a reality based on the attributions of meaning generated by the interaction of people. In conclusion, on the basis of the collected data, we have verified the positive impact that nature has on children's creativity and on their harmonious integral development.

Keywords

Nature, creativity, motricity, free play, aesthetic education.

Com fer referència a aquest article / How to cite this article:

Girbau Ferrés, A. (2024). La importància de la vinculació de la natura en la creativitat infantil: una exploració a través del joc lliure, la motricitat i l'educació estètica. *Revista Catalana de Pedagogia*, 25, 55-74. <https://doi.org/10.2436/20.3007.01.204>

1. Introducció

La creativitat actualment s'ha erigit com una de les capacitats més valorades en àmbits ben diversos com el de la comunicació, l'empresa, la gastronomia, l'arquitectura i tants d'altres. Podríem dir que s'ha convertit en la pedra filosofal que moltes persones anhelaven aconseguir, com demostra el fet que l'oferta formativa per desenvolupar-la hagi crescut vertiginosament.¹

Fent un repàs històric sobre com s'ha conceptualitzat i, sobretot, sobre com s'ha relacionat en el passat la creativitat amb les diferents revolucions, veiem com ha esdevingut una «eina» pel canvi, ja que ha significat la capacitat d'afrontar nous reptes de manera original i innovadora, ha marcat l'esdevenir de l'espècie humana i ha permès una major comprensió de nosaltres mateixos i de l'evolució humana. Des d'un punt de vista filogenètic només hem de recordar que la primera gran revolució creativa de la humanitat l'hem de situar mil mil·lennis enrere i fou el desenvolupament de les primeres formes de llenguatge, ja que, entre d'altres avenços, suposava poder elaborar noves estratègies de comunicació i d'aprenentatge. Fou també l'actitud creativa la que va afavorir l'aparició de les incipients creacions humanes com les eines per caçar o elaborar peces de roba. Per exemple, s'ha observat que l'espècie *Homo sapiens* ja havia desenvolupat un pensament complex i no només utilitzava els recursos del seu entorn en benefici propi, sinó que era capaç de transformar-los i adaptar-los a les seves necessitats (McBrearty, 2012).

Aquesta capacitat creativa s'anirà desenvolupant al llarg de la història i permetrà una ràpida evolució i adaptació de l'ésser humà al medi on viu, la qual cosa promourà noves maneres de vinculació amb l'entorn, com el pas del nomadisme al sedentarisme en moltes de les comunitats prehistòriques.

Conscients de fer un salt cronològic de gran traçada (no és l'objectiu d'aquesta recerca fer un recorregut històric sobre la creativitat), veiem que algunes de les societats antigues, bàsicament lligades al cristianisme i el judaisme, associen la capacitat creativa a una energia divina capaç de crear el cel i la terra amb uns poders suprems, converteixen els humans en éssers subordinats i incapaços, i atribueixen les creacions de les persones a les deïtats. Així, al llarg del segle XIX va predominar la idea que la creativitat era una capacitat única dels artistes, savis creadors (Velasco, 2007).

Fugint de la idea dels genis creatius, aquesta recerca partirà de la premissa segons la qual les persones no podem deixar d'aprendre, de la mateixa manera que no podem deixar de ser creatives (Bueno, 2017). La creativitat és, doncs, una capacitat inherent a la condició humana que ens ofereix la possibilitat de fer abstraccions mentals i ens permet definir-nos com a éssers amb capacitat de creació, és a dir, amb la possibilitat d'imaginar i conceptualitzar idees noves o a partir de pensaments ja existents. Així doncs, totes les persones poden expressar-se creativament en diferents formes i a través de diversos canals.

Volem apuntar que el concepte d'innovació, que sovint va lligat al de creació, l'incorporem com el procés d'execució d'idees creatives que permetin un benefici col·lectiu i tenint en compte valors com el respecte, la justícia i l'ètica envers les persones i els éssers vius (Mould, 2019). Segons aquesta idea ser una persona creativa va més enllà de ser capaç de crear del no-res. Tampoc es tracta de crear a partir d'una demanda del mercat econòmic. La creativitat és un poder que conjuga coneixement, voluntat i

Girbau Ferrés, A. (2024). La importància de la vinculació de la natura en la creativitat infantil: una exploració a través del joc lliure, la motricitat i l'educació estètica. *Revista Catalana de Pedagogia*, 25, 55-74. <https://doi.org/10.2436/20.3007.01.204>

desig de crear alguna cosa que encara no existeix i que aglutina l'acció i la reflexió amb capacitat de transformació de la realitat. Així doncs, és «proactiva i condueix la societat cap a nous mons vitals» (op. cit., 2019, p. 12). Uns mons que, com hem dit, han de poder ser més habitables, sostenibles i justos.

2. Material i mètodes

En una recerca les bases epistemològiques i metodològiques són el fonament sobre el qual se sostindrà la resta. Un treball que suposa pensar per endavant com s'esdevindrà, sense que això impliqui crear un esguard definitiu, inflexible, acaba condicionant les seves possibilitats de ser. Per això és important des d'un inici explicar el plantejament i el disseny que dona estructura a l'estudi que s'ha desplegat i que aquí narrem.

2.1. Preguntes i objectius del procés de recerca

L'objectiu ha estat poder estudiar la creativitat infantil en un entorn natural i veure quin paper hi té la vinculació. Es parteix de la hipòtesi que el vincle que els infants estableixen amb la natura pot afavorir la creativitat. Per això s'han analitzat les tres expressions creatives infantils bàsiques, com són el joc lliure, la motricitat i l'educació estètica.

Aquest supòsit, però, ve matisat per l'habitual creença idealitzada i romàntica que l'entorn natural promou la creativitat *per se*, com podríem trobar, per exemple, en l'imaginari de molts autors del romanticisme alemany.

En aquesta recerca, doncs, no es fa un tractament de l'entorn natural com a decorat o espai neutre, sinó que s'analitza el vincle que hi estableixen els infants entenent que la natura és un context viu en el qual es produeixen un seguit de relacions entre les persones i el medi ambient (Caride, 2000).

En aquest mateix sentit, el medi ambient és una realitat culturalment i contextualment determinada, socialment construïda (Sauvé, 2004) i, per tant, un context de significació.

Per tal de visualitzar els diferents objectius de la recerca ho resumim en aquest quadre:

TAULA 1

Hipòtesi i objectius

<i>Hipòtesi</i>	<i>Objectius generals</i>	<i>Objectius específics</i>
La vinculació amb la natura afavoreix el procés creatiu dels infants	Analitzar la influència de l'entorn natural en el procés creatiu dels infants a partir d'un estudi de cas	1. Identificar els elements que puguin explicar la relació entre l'entorn natural i el procés creatiu dels infants.
		2. Observar les relacions que s'han establert entre els diferents elements que poden afavorir la creativitat infantil.

		3. Estudiar i reflexionar, a partir de les evidències obtingudes i les propostes teòriques, la relació entre la vinculació amb la natura i la creativitat.
--	--	--

FONT: Elaboració pròpia.

2.2. Fonaments metodològics

La metodologia d'una recerca marca la mirada des de la qual s'aborda la situació. Aquesta mirada ens permet observar determinats aspectes, alhora que d'altres quedaran en segon pla o, fins i tot, ocults.

A continuació es detallarà més clarament el disseny metodològic que s'ha seguit per a la investigació.

La perspectiva qualitativa

La present recerca es centra en un enfocament qualitatiu amb l'objectiu d'entendre o transformar la realitat observada a partir de la interacció entre les persones que hi han participat.

Al llarg de la recerca s'han hagut d'anar esquivant reptes i situacions canviant que han anat dibuixant nous camins. Així, per exemple, tot i que la idea principal era observar el procés de naturalització d'un pati escolar, el fet que l'escola passés a ser institut escola i que l'espai del pati s'hagués d'utilitzar per construir-hi el nou edifici va fer descartar aquesta possibilitat. Aquest fet, però, va obrir noves oportunitats, com ara la de fer servir els espais del poble com a llocs d'esbarjo. Aquesta circumstància també ha permès repensar el model de centre i obrir les seves portes a la comunitat.

2.3. El disseny de la recerca

Aquesta recerca es basa en una metodologia orientada a la comprensió, ja que té l'objectiu de descriure i interpretar la realitat educativa des de dins posant de manifest el que s'ha anomenat *l'interaccionisme simbòlic*, és a dir, la cerca de coneixement de la realitat a partir de les atribucions de significat generades per la interacció social de les persones (Bisquerra, 2004).

Per dur a terme la investigació s'ha dissenyat un estudi de cas. Concretament, s'ha observat la realitat de l'Institut Escola Josep Maria Xandri de Sant Pere de Torelló. A través d'aquest estudi s'ha explicat tot el procés viscut i observat al llarg de quatre anys, on els obstacles s'han convertit en reptes i oportunitats i on la investigació s'ha anat construint a partir dels esdeveniments que s'anaven succeint.

2.4. Instruments de recerca i participants

Per les característiques de la recerca s'han utilitzat instruments de recollida de dades de caràcter qualitatiu. Al mateix temps, s'ha acudit a diversos informants:

— *Infants*. Resultava essencial poder recollir la veu dels infants, seguint la directriu de l'article 12 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant adoptada per l'Assemblea General

de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989: l'infant té dret a expressar la seva opinió i que aquesta sigui tinguda en compte en tots els assumptes que l'afectin.

Així, s'ha recollit el pensament de tots els infants (cent setanta-vuit) de l'escola,² des d'13 fins a 6è de primària, a través dels dibuixos que han fet imaginant el «pati ideal».

IMATGE 1

Com t'imagines el pati?

FONT: Dibuix elaborat per una nena de 1r de primària de l'escola Josep Maria Xandri.

— *Mestres*. La col·laboració amb l'equip docent ha permès tenir-ne en compte les inquietuds, reflexions i propostes, que han ajudat a traçar un treball acurat i a apostar per alternatives que ajudessin a saltar els diferents esculls.

— *Persones expertes*. El grup de treball de l'Associació de Mestres de Rosa Sensat «Com està el pati?»,³ encapçalat per la Carme Cols i en Josep Fernández, ha estat de gran importància pel bagatge i l'aportació de coneixement. Poder formar part del grup ha permès estar en contacte amb moltes persones de disciplines diverses que treballen per a la naturalització dels patis escolars. Tant la Carme com en Pitu o la Inara Hasanova han participat directament en el projecte i en el disseny de propostes i han treballat col·laborativament amb el grup de mestres de l'escola.

IMATGE 2

Proposta inicial de naturalització del pati escolar

FONT: Elaborat per Inara Hasanova.

Un punt que cal destacar de la investigació és la diversitat en les estratègies de recollida d'informació. En aquest cas, s'han utilitzat diferents formes narratives (dibuixos, converses, observacions, fotografies, registres, cançons...), que permeten aportar una mirada àmplia i holística de la realitat estudiada. Aquesta ha estat una aposta clara i singular de la recerca amb la finalitat de poder disposar d'angles variats en l'anàlisi de la realitat estudiada, així com recollir les diferents perspectives i experiències.

Cada instrument de recerca ens ha aportat elements diferencials. L'objectiu de poder comptar amb diferents relats era poder extreure uns resultats i redactar unes conclusions a partir de diverses captures dels múltiples moments per tal de donar una mirada polièdrica.

Per exemple, els dibuixos fets pels infants, com es pot observar en l'exemple de la imatge 1, han ofert molts detalls del seu imaginari de pati i del seu vincle amb la natura. Les observacions han permès veure com els infants interactuaven amb l'entorn natural i amb les altres persones en un espai de joc lliure. Les converses que establien els infants, no només en aquest espai lúdic sinó també en els desplaçaments, han resultat ser summament interessants per la mirada que oferien de l'entorn, així com pel grau de dialèctica que sorgia en aquestes passejades. Les converses s'han fet extensives a totes les persones implicades en el projecte i totes han aportat un valor molt important.

També han resultat significatius els resultats extrets a partir dels registres dels diferents espais de joc, tal com es pot comprovar a la taula 2. Un cop es va descartar la possibilitat de naturalitzar el pati de l'escola perquè havia de ser ocupat pel nou edifici de secundària, l'equip de mestres va optar perquè l'alumnat pogués utilitzar diferents espais del poble: parcs, bosc, pista esportiva... i fins i tot anar a passejar per l'entorn. Aquesta proposta suposava obrir les portes de l'escola des d'una mirada comunitària i generar un vincle amb els espais del poble i la seva gent.

Per portar un control de l'ús d'aquests espais, prèviament els infants triaven lliurement quin era el lloc on volien anar i s'apuntaven en una llista. Aquests registres han ofert informació rellevant de la tendència en la tria dels diferents espais.

Girbau Ferrés, A. (2024). La importància de la vinculació de la natura en la creativitat infantil: una exploració a través del joc lliure, la motricitat i l'educació estètica. *Revista Catalana de Pedagogia*, 25, 55-74. <https://doi.org/10.2436/20.3007.01.204>

TAULA 2

Registre d'ús dels espais a l'aire lliure

ACTIVITATS A L'AIRE LLIURE

Data:

Comunitat:

	NOM I COGNOM		NOM I COGNOM		NOM I COGNOM
1	Beke A	26	Quim C	51	
2	A.P.X.MU	27	Emili T	52	
3	Josep	28	Alissia	53	
4	Maria M.R.	29	Xenia	54	
5	Penelia	30	Carla	55	
6	Silvana	31	Carmina	56	
7	Anamaria*	32	Marta	57	
8	Carolina	33	Noia	58	
9	Isaac	34	Etió	59	
10	JOAN	35	Marta Gonzalez	60	
11	Alex	36	Marta F	61	
12	Judit C	37	Biel	62	
13	Roser M	38	Bruna	63	
14	Dario	39	ASSIN	64	
15	Abril	40	Caral	65	
16	Judit P	41	Marta	66	
17	Marta C	42	Marta D.E	67	
18	Ani C	43	Aina	68	
19	Roser A.	44	Wiktoria	69	
20	Marta	45	Wiktoria	70	
21	Carolina	46		71	
22	Ariadna M	47		72	
23	Carolina	48		73	
24	Marta	49		74	
25	Carolina	50		75	Auto

(46)

FONT: Escola Josep Maria Xandri.

Cal esmentar també que fins i tot una cançó escrita per un grup d'infants amb l'ajuda del mestre de música Roger Vaqué per a la festa de final de curs (2022-2023) resumia a la perfecció moltes de les reflexions fetes al llarg d'aquests anys de recerca. Aquesta cançó es va escriure amb la idea d'intentar respondre a la pregunta: «per què sortiu fora de l'escola a l'hora del pati?». Aquí es pot llegir un fragment de la lletra de la cançó, que trobareu sencera a l'apartat d'annexos:

Per què volem pati amb aquest entorn?

Poder sortir cada dia a l'exterior.

Saludar la gent del poble i passejar.

Tots els parcs del poble per poder jugar.

Així, la idea no és mostrar una única realitat, sinó presentar una narrativa des de les diferents veus protagonistes i les seves maneres d'expressar-se. Amb aquesta idea també s'ha volgut respectar la diversitat de cada persona per exposar els pensaments a través de canals variats.

2.5. Anàlisi de dades

La informació obtinguda a través dels instruments de recerca ha estat extensa i variada. Per a un rigorós tractament s'ha estudiat cada un dels elements amb cura i establint diferents categories d'anàlisi que posteriorment han servit per generar les conclusions.

En el cas dels dibuixos dels infants s'han establert categories d'estudi: aparició d'elements naturals, espais de relació, vincle amb la natura, presència de la pista de

futbol, joc dirigit/lliure, entre d'altres.

Els espais de joc han estat observats i registrats a través de comentaris i fotografies. S'han establert també diferents categories: l'obertura dels espais, la presència de vegetació o d'elements com sorra, pedres o branques, tal com es pot veure a la taula 3.

TAULA 3

Registre d'observació d'un espai de joc a la natura

Nom: Cal Beltran		6			
Data: 18/01/2018		Dia: assolellat Temperatura: 2°C a les 9h / 10°C a les 14h			
					
Descripció					
<p>Aquest campament és una esplanada situada darrera una masia del poble. Per arribar-hi cal caminar un quart d'hora per un camí tot creuant algun camp i on trobem diferents elements naturals (fulles, branques, pedres...).</p> <p>La zona és força oberta i hi regna una gran figuera, alta i amb moltes branques. Al costat de la casa hi ha un baixant de pedra que transcorre per diferents nivells. Tot i que no hi ha gaires elements naturals, sí que hi ha alguns troncs apilats per a fer llenya.</p>					
		Gens	Poc	Bastant	Molt
Obertura de l'espai				X	
Arbres			X		
Roques		X			
Aigua (bassa, riu...)		X			
Elements estructurats (gronxador, hamaca...)		X			
Desnivells				X	
Es poden amagar			X		
Sorra		X			
Pedres o grava		X			
Animals o rastres			X		
Branques			X		
Plantes i vegetació			X		
Llocs elevats				X	

<p>Observació dels infants</p> <p>Avui hi ha 18 infants a l'escola. Després de recórrer un camí a través d'algun camp arribem a la masia de Can Beltran, que té una esplanada just darrera.</p> <p>De seguida que acaben d'esmorzar demanen a l'Alba si poden jugar a l'Arbre Vell i de seguida s'hi apunta un grup nombrós d'entre 12 i 14 nenes i nens. Enfilats dalt de la figuera representen el conte de l'Arbre Vell, de Ruth Brown. Cada infant tria quin personatge vol ser i l'Alba fa de narradora. És preciós veure com interpreten els diferents rols i tots els elements expressius que utilitzen, des de la paraula a la gesticulació del cos.</p> <p>Un petit grup de 3-4 infants (els més petits d'edat) prefereix jugar amb els troncs fent-los ressonar quan els fan picar o transportant-los amunt i avall.</p> <p>Després del conte el grup més nombrós s'ha distribuït lliurement en diferents espais. Uns 8-10 infants decideixen lliscar utilitzant el baixant del rec que ara no porta aigua. Un altre grup de 6-8 nens i nenes juga a diferents jocs com el pica paret o a l'amagada. Dos nens prefereixen seure i que els expliqui les il·lustracions d'una guia d'animals i plantes.</p>
<p>Categories: representació, expressió, so, troncs, lliscar, il·lustracions, fauna</p>

FONT: Elaboració pròpia.

Pel que fa als registres d'ús dels espais exteriors per part dels infants durant l'hora del pati, han permès veure la tendència a l'hora d'escollir els espais i les preferències que anaven sorgint. Així, si primer es pot observar una major tendència a triar l'espai de la pista de futbol, aquesta va disminuint a favor d'altres espais més naturalitzats a mesura que passa el temps. A través d'aquests registres i les observacions també es va veure la importància d'ampliar els períodes de temps en què els infants podien anar al mateix lloc, ja que d'aquesta manera podien establir vincles més grans i intensos amb l'entorn i donar continuïtat al joc.

Les converses amb mestres i persones expertes han estat registrades i transcrites de manera que també s'han pogut establir categories d'anàlisi.

Totes aquestes categories i elements d'anàlisi han estat minuciosament detallats, agrupats i estudiats per tal que les conclusions comptessin amb la màxima precisió i meticulositat.

3. Elements d'estudi

Tal com s'ha comentat en punts anteriors, en aquesta recerca hem abordat tres formes d'expressió de la creativitat infantil que hem volgut posar en relació amb la vinculació amb la natura. Aquests són: el joc lliure, la motricitat i l'educació estètica.

3.1. *El joc lliure, natura i creativitat*

El joc és una necessitat vital i una peça fonamental en el desenvolupament integral de l'infant, ja que permet múltiples possibilitats d'expressió, descobriment, experimentació, moviment, relacions i sensacions.

En un moment on sembla que els infants veuen cada vegada més restringides les seves experiències de joc lliure, que passen sovint a ser regulades i controlades en el temps, en l'espai i el contingut, resulta interessant reivindicar la importància del joc com a font de creixement humà i criticar les situacions que limiten les possibilitats lúdiques.

El joc divers en la primera infància resulta fonamental i contribueix de manera molt positiva en tots els aspectes del creixement humà.

El joc crea i desenvolupa estructures de pensament, origina i afavoreix la creativitat infantil. A més, el joc és sempre una activitat creadora, un treball de construcció i de creació. Fins i tot quan els infants juguen a imitar la realitat, la construeixen

internament. És un banc de proves on experimenten diverses formes de combinar el llenguatge, el pensament i la fantasia.

Tal com s'ha pogut observar, el joc lliure és un element clau en el desenvolupament integral de l'infant i, en particular, de la seva creativitat.

La recerca ha pogut identificar diferents tipologies de joc bàsiques que ofereix la natura i que són fonamentals per al desenvolupament integral de l'infant:

- Amb moviment.
- Amb manipulació d'objectes.
- Simbòlics o representatius.

Un element interessant i alhora important de ressaltar és que la natura ofereix material poc estructurat i de baixa estimulació, de manera que afavoreix la creativitat dels infants perquè permet un joc més obert i polisèmic. Els elements naturals poc estructurats ofereixen als infants la possibilitat de pensar per si mateixos, de dissenyar i resoldre problemes i, el que és més important, els dona l'orgull i l'afirmació de crear quelcom per si mateixos.

3.2. *La motricitat en la natura i creativitat*

En aquest punt s'analitzarà el segon element fonamental que creiem que aporta la naturalesa en el desenvolupament de la creativitat dels infants: la motricitat.

Poder interactuar amb la natura a través del cos i poder experimentar situacions motrius diverses ofereix als infants un ventall de possibilitats increïble i amb una gran influència en les seves potencialitats creatives.

La motricitat té molta importància en l'etapa infantil, no només perquè promou i millora el coneixement d'un mateix i de les possibilitats i limitacions del propi cos, sinó també pel seu potencial per generar relacions amb el medi en el qual interactua i amb els altres amb qui es comunica. Pot dir-se que el cos i el moviment esdevenen els primers canals comunicatius i d'expressió, i són també elements fonamentals per a la creativitat, ja que la motricitat es fonamenta en sentir i expressar, en reflexionar, en valorar i en crear. La motricitat en l'infant es constitueix en un procés intel·ligent i conscient que li permet posar en joc, de manera simultània, habilitats motrius, cognitives, lingüístiques, afectives i socials. Per això és important generar un ambient estimulador i posar en pràctica estratègies adequades que motivin el desenvolupament de les competències motrius dels infants.

La nostra espècie, l'*Homo sapiens*, no és sedentària de manera natural. Evolutivament necessitem moure'ns de forma activa per al nostre benestar i desenvolupament integral. La possibilitat, doncs, que els infants es moguin de forma lliure en els seus contextos habituals és una necessitat fonamental.

La recerca ens permet afirmar que alguns dels elements més rellevants que pot aportar un ambient natural en relació amb la motricitat i que, consegüentment, poden afavorir el desenvolupament de la creativitat són:

- *Superfícies i relleus diversos*. Quan els infants es troben amb diferents superfícies requereixen una planificació motriu més flexible i adaptable a l'entorn, i elaboren conductes

d'execució més sofisticades. La flexibilitat i l'adaptació al medi són essencials per al desenvolupament de la creativitat.

— *Experimentació amb el risc.* La natura ens enfronta amb nosaltres mateixos, amb les nostres capacitats i les nostres limitacions. Ens situa, doncs, davant les febleses i les fortaleses. L'experimentació del risc controlat té impacte en la creativitat? En té molt, ja que ens prepara per assumir propostes agosarades i poc habituals, característiques dels productes creatius. Els infants ho fan a través de l'experimentació i la repetició, i això els dona cada vegada més seguretat. El fet de poder experimentar situacions complicades, on hagin de posar a prova l'enginy, la perspicàcia, però també la por i la inseguretat, els dota d'estratègies per enfrontar-se a nous reptes i situacions quotidianes.

— *Pensament des de l'acció.* L'ambient natural permet a l'infant desenvolupar capacitats cognitives des de l'acció del cos. En la mesura en què interactuen amb l'entorn traslladen un pensament reflexiu sobre aquest, de manera que incideix positivament en el desenvolupament de la creativitat.

3.3. Educació estètica

Entenem per educació estètica aquella que busca cultivar la sensibilitat per apreciar la bellesa i per desenvolupar l'esperit de creació i expressió artístiques. Així, es pot dir que es tracta d'un procés únic en el qual intervenen diferents aspectes, com les funcions cognitives, l'expressió corporal, les emocions, la creativitat i la capacitat crítica.

L'estètica, del grec *aisthenasthai* ('percebre'), és un component intrínsec de la ment humana associat a les emocions subjectives. Un objectiu, doncs, ha estat indagar les possibilitats que ofereix la natura en la proposta d'experiències estètiques que promoguin processos creatius en els infants, ja des de la perspectiva de l'admiració, ja des de l'element més profund de transcendència de l'espiritualitat.

La naturalesa és un context fantàstic per desenvolupar el sentit de l'admiració, ja que ens permet situar-nos amb la realitat en estat pur i contemplar la bellesa que desprèn. Podríem dir que hi ha dues formes d'atenció: la voluntària, necessària per resoldre tasques complexes, i l'espontània, que s'activa quan sentim fascinació per alguna cosa. Ambdues són fonamentals per a la creativitat i per a la resolució imaginativa de problemes. Els infants es meravellen i es pregunten sobre si mateixos, però també sobre allò que els envolta i la societat a la qual pertanyen. Per tant, l'admiració és una qualitat inherent a la condició humana i recrea la humilitat davant d'allò desconegut.

L'admiració té un paper determinant en el procés de desenvolupament de l'espiritualitat, tal com es veurà en l'apartat següent, ja que no només és l'arrel de la capacitat de filosofar, sinó que és l'origen de les ciències i les arts. L'admiració és una experiència emocional que activa les diferents formes d'intel·ligència i mou la persona cap al coneixement i la creació.

Un altre aspecte que es pot desenvolupar creativament en la natura és l'espiritualitat. Tot i que sovint s'associa amb un vessant religiós, es pretén aquí aportar una visió de l'espiritualitat lligada a la cerca de sentit des d'una visió humanística, ja que aquesta rau en la profunditat de la persona. Una persona espiritualment sensible és aquella que és capaç de detectar la bellesa de les petites coses i de gaudir amb allò que ens ofereix la realitat i, en aquest sentit, la naturalesa és una gran font de possibilitats.

Des de la filosofia, l'espiritualitat es connecta amb la quotidianitat i suposa interrogar-se sobre el sentit de l'existència, sobre la raó de ser, sobre el destí final de la vida i de la humanitat. L'educació espiritual suposa també aconseguir l'autonomia, la capacitat de decidir i fer per un mateix, de convertir la vida personal en un projecte individual i d'integrar-se en el conjunt de la vida. A més, dota la persona de la capacitat d'esdevenir un subjecte crític que, lluny de convertir-se en un ésser obedient, desemmascara els processos d'adoctrinament i les creences fonamentalistes. És, doncs, una font de llibertat intel·lectual i de consciència crítica.

La presència de ciutadans curiosos i creatius, que tinguin inquietuds i disposin de capacitat de reflexió i diàleg, també amb capacitats espirituals, és una gran vàlua per a una societat oberta, participativa i democràtica.

L'educació estètica i espiritual no té com a objectiu allunyar-se de la realitat; al contrari, proposa despertar en l'infant una actitud de màxima atenció d'allò que és real. En un moment en què sembla que vivim accelerats i hiperestimulats, i on sovint costa mantenir l'atenció sostinguda en allò que fem, resulta important reflexionar sobre les pràctiques que ens permeten focalitzar l'atenció i estar més receptius.

Els infants viuen actualment sota una quantitat ingent d'estímuls de caràcter molt divers (auditius, visuals, cinètics...), de manera que estan permanentment excitats i no són capaços de centrar l'interès en una qüestió concreta. Aleshores, passen d'un estímul a un altre i allò que fan se'ls torna avorrit de seguida.

Si permetem que els infants siguin capaços de tenir una atenció plena, a través de pràctiques diverses, els oferirem la possibilitat de tenir un major coneixement d'ells mateixos i de l'entorn, una comprensió més profunda del món que els envolta, a més d'aconseguir beneficis en el desenvolupament cognitiu i emocional i en la capacitat per assaborir la realitat. Hi ha diferents tècniques que poden promoure l'atenció, però una passejada per la muntanya, gaudir del bosc, contemplar el mar o gaudir de la natura són accions que ens connecten amb nosaltres mateixos i faciliten la nostra disposició per mantenir una atenció profunda i serena.

4. Resultats

A partir de les dades recollides utilitzant els diversos instruments i amb la participació de les diferents persones informants, hem elaborat tres grans temes que ens han permès presentar els resultats i definir les conclusions.

4.1. El vincle amb la natura

Els éssers humans formem part de la natura i, per tant, resulta lògic considerar que la connexió amb l'entorn natural és part de la nostra història com a espècie animal. Aquesta relació seria inherent a la condició humana i s'explicaria des d'aspectes evolutius i adaptatius. En aquest sentit, les observacions ens han permès veure que el contacte amb l'entorn natural ens aporta benestar, tal com apareix en moltes de les converses. Aquest punt indicaria que el nostre cos i la nostra ment es desenvolupen millor en aquells contextos que els són més favorables.

Per això resulta molt interessant observar la vinculació que sovint s'estableix entre el record de la pròpia infantesa i el contacte amb la natura, així com establir vincles i

relacions que queden en l'imaginari, tal com han manifestat les persones participants en diferents diàlegs.

A més, les observacions dutes a terme amb els infants han donat l'oportunitat de veure que els espais naturals afavoreixen l'admiració i la contemplació, sobretot quan es detecta la presència d'animals. Els rius i els estanys també incideixen en una major predisposició a la calma i a un estat contemplatiu. Per tant, l'entorn natural generaria situacions propícies per desenvolupar els valors espirituals i fomentaria relacions més igualitàries i equitatives en els infants, en les persones adultes i en la societat en general.

4.2. *Aprentatges*

En el punt anterior hem pogut observar la importància del contacte amb la natura des del vessant de la biologia evolutiva i, fins i tot, des de la filogenètica, la qual cosa explicaria la millor capacitat de desenvolupament dels éssers humans en contextos naturals i no en entorns artificials. En aquest punt aportarem els resultats obtinguts en referència als elements educatius que pot oferir la natura i que es concreten en aprenentatges com la creativitat i la imaginació, el risc com a forma d'autoconeixement, el desenvolupament psicomotriu, l'autonomia personal i les qüestions emocionals i dels sentits.

El context natural és una font molt important d'aprenentatges rics i diversos. Un entorn natural té múltiples opcions educatives; la creativitat i la imaginació esdevenen uns aprenentatges fascinants, ja que poden imaginar el que vulguin. La senzillesa i la poca estructuració dels materials permeten fer volar la imaginació i donar ales a la creativitat. Es troben en un medi en el qual tot allò que imaginem és un món infinit que canvia constantment i que no els avorreix, tal com mostren les observacions fetes i la tipologia de joc.

Sabent que la creativitat és una capacitat inherent a l'espècie humana i que es presenta com una resposta d'adaptació al medi, resulta molt interessant observar que la natura, amb els seus elements de baixa estructuració, dinàmiques canviants i reptes constants, estimula l'individu a buscar solucions creatives a les diferents situacions.

Lligat amb aquest punt, hem pogut comprovar que la natura és també un espai adequat per fer aflorar l'autoregulació i l'autoconeixement, de manera que permet construir l'autoestima i la independència de l'infant, la seva autonomia, utilitzant la seva pròpia iniciativa per resoldre problemes i cooperar amb els altres. La natura t'interpel·la i et situa davant les teves pors, dubtes i incerteses, però també davant les motivacions i ganes de superar-te, tal com mostren les situacions observades i registrades.

Per això resulta interessant promoure espais diversos per tal de permetre experiències diversificades i que cada infant es desenvolupi amb llibertat. També és important remarcar que els beneficis psicomotrius són destacables per a tots els infants, però resulten molts evidents en aquells que tenen unes necessitats de moviment més grans i que en un entorn tancat es poden sentir retinguts o amb poca capacitat de moure's lliurement, tal com manifesten els infants mateixos.

L'últim aspecte que volem comentar sobre els aprenentatges en la natura fa referència a les emocions, sentits i relacions, ja que la natura és l'entorn ideal per desenvolupar les capacitats afectives, emocionals i espirituals dels infants, tres elements bàsics per créixer com a persones. A partir del contacte i l'experimentació dels diferents elements que

ofereix la natura, de les seves variacions i opcions, els infants desenvolupen totes les capacitats sensorials, perquè són conscients i sensibles a allò que els envolta. I és que els entorns naturals, a diferència dels entorns estandarditzats, ofereixen un potencial holístic, i no fragmentat, de la capacitat sensorial, tal com hem pogut comprovar.

4.3. *Ambient*

En aquest últim apartat analitzarem diversos aspectes que fan referència al context i que considerem que tenen un pes important, com són l'espai i els materials, així com el paper de la persona educadora.

Una de les grans oportunitats que ens dona l'espai natural és que afavoreix que cada infant trobi allò que més el motiva. Si hi ha llibertat per poder interaccionar amb els diferents elements naturals les possibilitats són il·limitades, ja que d'aquesta manera es pot oferir un entorn que respecti al màxim els interessos i necessitats de l'infant i que fomenti la seva capacitat creativa i de vincle amb els altres. Així, en les diverses observacions hem pogut veure com cada infant decidia el tipus de joc i de material en funció dels seus gustos.

També en aquest punt resulta interessant destacar la importància dels espais amb poca intervenció humana, com més naturals millor, ja que d'aquesta manera es posa de manifest la necessitat d'adaptació i vinculació amb l'espai i es generen aprenentatges molt importants. Això, a més, permet a les persones educadores desprendre's del disseny, l'estructuració i el manteniment de l'espai i apostar per una manera de situar-se en el món basada en el respecte per la natura, la capacitat d'adaptació i la connexió amb allò que ens envolta. No es tractaria d'educar en la creació d'espais naturals en funció de les necessitats humanes, sinó d'educar en el respecte, la cura i l'estima cap a la natura en la seva essència.

Si l'ambient és important, també ho és el paper de les persones educadores, tal com ha manifestat el grup de mestres participant. De fet, l'espai es pot convertir en un pur decorat si no sabem extreure'n les possibilitats que ofereix. També cal una mirada sobre la infància des del respecte i el coneixement de les seves necessitats, perquè la natura propicia grans possibilitats d'aprenentatge sempre que es plantegin des d'una proposta educativa centrada en l'infant. També cal donar eines per cultivar la curiositat i garantir la dignitat de les persones des d'una visió humanística. En aquest punt sí que és important destacar que la natura, *per se*, no garanteix un desenvolupament harmònic i integral de l'infant, sinó que cal que s'integri amb altres elements que també hi tenen una repercussió important. I un d'aquests és l'actitud de la persona educadora.

Tal com hem pogut veure, els infants creixen a partir de l'expressió motriu i els sentits, de manera que si permetem que visquin reptes (i riscos) i puguin desenvolupar la força, l'equilibri i la coordinació a partir del joc lliure, estarem afavorint elements fonamentals com la motricitat global, la motricitat fina i el desenvolupament del tacte, la vista, l'oïda, l'olfacte i el gust, així com el sentit de la propiocepció i el sentit vestibular. D'aquesta manera s'afavoreix la integració sensorial, és a dir, l'organització de tota la informació rebuda a través dels diferents estímuls detectats per tal de fer-ne un ús funcional. La natura, doncs, resulta un entorn idoni en aquest sentit, ja que permet experiències sensorials molt riques i variades que beneficien el desenvolupament creatiu dels infants.

La relació amb la natura també permet desenvolupar habilitats cognitives enriquidores que afavoreixen el procés d'aprenentatge, ja que possibilita la pràctica d'activitats significatives. El fet de poder créixer en entorns naturals ajuda a desenvolupar habilitats que requereixen nivells de pensament elevat, com la resolució de problemes i el foment de la creativitat, tot regulant les pròpies emocions, i afavoreix l'autonomia personal i les relacions amb els altres. El fet que la natura permeti una major connexió amb un mateix i amb l'entorn, i fomenti la contemplació i l'admiració, també influeix positivament en aspectes com la imaginació, l'exploració i la creació, i afavoreix la capacitat de fer valoracions i superar els reptes que se'ns presenten. En definitiva, la natura és un entorn adequat per al desenvolupament integral dels infants en general i de la creativitat en particular. Les possibilitats de joc lliure, de moviment i de relació amb l'entorn beneficien les habilitats creatives perquè integren elements fonamentals del creixement de la persona. En aquest sentit, resulta interessant reivindicar el contacte amb la natura com una forma positiva de desenvolupament tot apuntant la necessitat d'un acompanyament adequat per part de les persones adultes de referència.

La simplicitat estructural i la complexitat sensorial de la natura són claus per al desenvolupament de la creativitat, ja que desperten la imaginació i les potencialitats de creació al mateix temps que afavoreixen activitats estimulants, riques i significatives. Per això, és interessant promoure la interacció amb entorns diversos que proporcionin varietat d'elements i relleus. D'aquesta manera oferirem pràctiques lúdiques diversificades d'acord amb els diferents interessos i necessitats dels infants. En termes generals podem afirmar, doncs, que la natura és un context adequat per al desenvolupament dels infants i que, per tant, caldria fomentar-ne la vinculació amb els diferents espais de relació com a element de benestar i desenvolupament integral.

5. Discussió i conclusions

Si ens fixem en els objectius plantejats i d'acord amb els resultats obtinguts a partir dels diferents instruments de recollida d'informació, podem dir que el contacte amb la natura afavoreix el desenvolupament de la creativitat dels infants. Així, un ambient natural que promou el joc lliure, l'educació estètica i la motricitat té una repercussió clara en la potencialitat de la creativitat i la imaginació.

La natura possibilita que els infants treballin tots els sentits de manera conjunta per tal de processar la informació de manera efectiva sobre el seu cos i l'entorn. Cal destacar que els estímuls naturals són equilibrats, es presenten de manera més ajustada i adequada que els que es poden rebre d'altres entorns. Aquest últim, fins i tot, poden provocar sobresaturació i sobreexcitació. Per afavorir tots aquests aspectes cal que els infants tinguin moltes oportunitats de moure's de maneres diferents i d'experimentar amb materials molt diversos. La natura, doncs, resulta un entorn idoni en aquest sentit, ja que permet experiències sensorials molt riques i variades que beneficien el desenvolupament creatiu dels infants.

Apuntem que, si bé l'ambient natural no és un factor determinant en el desenvolupament dels infants, sí que hi influeix de manera òptima tot incidint en aspectes de caràcter holístic. A més, la natura per si sola no fa emergir la creativitat, sinó que cal un acompanyament basat en el respecte, el diàleg i la reflexió que ajudin al seu desenvolupament.

Per concloure, voldríem esmentar que, si bé aquesta recerca s'ha centrat a observar la influència del contacte amb la natura en el desenvolupament de la creativitat dels infants, han aparegut altres elements que cal tenir en compte. Per exemple, hem pogut veure que el contacte amb la natura també resulta positiu en les relacions i habilitats socials, en la igualtat de gènere i en el respecte de la diversitat en un sentit ampli. Aquí s'obren diverses línies d'investigació realment interessants. Els resultats d'aquesta recerca també poden ser incorporats en projectes de planificació i creació d'espais educatius i poden ajudar a traçar directrius que permetin dissenyar contextos més naturalitzats. Per això caldran més investigacions que aprofundeixin en el coneixement de la influència del contacte amb la natura en la població. A més, caldrà tenir en compte que el fet d'incloure elements naturals en el disseny d'espais pot ser insuficient.

El contacte amb la natura s'ha de promoure i treballar des de diferents àmbits: les famílies, el professorat, les administracions... i requereix un sentit comunitari i social important. En aquest sentit, aquesta recerca pot ser un granet de sorra per continuar treballant en propostes de projectes comunitaris de replantejament d'espais públics que incorporin la natura com a element de benestar. Futurs estudis haurien de permetre entendre millor la relació entre les experiències en la natura i el desenvolupament integral, així com portar llum a la qüestió de les possibles conseqüències que suposa el dèficit de contacte amb la natura i que alguns autors ja comencen a apuntar. De moment, aquesta recerca pretén oferir algunes reflexions sobre la influència del contacte amb la natura en el desenvolupament de la creativitat i obrir nous interrogants que permetin seguir avançant en aquest camí.

6. Agraïments i finançament

La recerca no ha estat finançada. S'agraeix la participació dels infants i mestres de l'institut escola Josep Maria Xandri i de les persones integrants del grup «Com està el pati?».

7. Notes

1. Si introduïm «oferta formativa creativitat» al cercador de Google, apareixen 2.380.000 entrades.
2. En aquell moment encara no era institut escola.
3. Grup dissolt el setembre de 2023.

8. Bibliografia

- Bauman, Z. (2016). *Modernidad líquida*. Fondo de Cultura Económica de España.
- Bisquerra, R. (coord). (2004). *Metodología de la investigación educativa* (3a ed.). La Muralla.
- Bueno, D. (2017). *Neurociència per educadors*. Rosa Sensat.
- Buytendijk, F. J. (1957). *Attitudes et mouvements*. Desclée de Brouwer.
- Caride, J. A. (2000). Estudiar ambientes: a análise de contextos como prática educativo-ambiental. Centro de Documentación Domingo Quiroga.
- Claparède, E. (1991). *L'educació funcional*. Eumo.
- Fonseca, V. da (1996). *Estudio y génesis de la psicomotricidad*. INDE.
- Girbau Ferrés, A. (2024). La importància de la vinculació de la natura en la creativitat infantil: una exploració a través del joc lliure, la motricitat i l'educació estètica. *Revista Catalana de Pedagogia*, 25, 55-74. <https://doi.org/10.2436/20.3007.01.204>

- Frankl, V. (2015). *El hombre en busca de sentido*. Herder.
- Freire, P. (1975). *Pedagogía del oprimido*. Siglo XXI.
- Garaigordobil, M. (1995). *Psicología para el desarrollo de la cooperación y de la creatividad*. Desclée de Brouwer.
- Goldberg, E. (2019). *Creatividad: el cerebro humano en la era de la innovación*. Crítica. Editorial Planeta.
- Gómez, A. (2011). Entre converses: una recerca narrativa en pràctiques d'educació social [Tesi doctoral, Universitat de Vic]. Repositori Institucional de la UVic. <http://hdl.handle.net/10854/1802>
- Kaplan, S. (1992). The restorative environment: nature and human experience. *In The Role of Horticulture in Human Well-Being and Social Development*. Portland: Timber Press. Recuperat el 15 de gener de 2021 de <https://pdfs.semanticscholar.org/84bb/4e22b16ea2be45a79300bed28197103cd1d9.pdf>
- Landau, E. (1987). *El vivir creativo*. Herder.
- López, J. S., Blanco, F., Scandroglio, B., i Rasskin, I. (2010). Una aproximación a las prácticas cualitativas en psicología desde una perspectiva integradora. *Papeles del psicólogo*, 31(1), 131-142. <http://www.papelesdelpsicologo.es/pdf/1803.pdf>
- Malone, K, i Waite, S. (2016). *Student outcomes and natural schooling*. Plymouth University. <http://handle.westernsydney.edu.au:8081/1959.7/uws:43194>
- Mc Bearthy, S. (2012). Sharpening the mind. *Nature*, 491, 531-532
- Montessori, M. (1984). *La descubierta de l'infant*. Eumo.
- Mould, O. (2019). *Contra la creatividad: capitalismo y domesticación del talento*. Alfabeto.
- Romo, M. (2003). Teorías implícitas sobre creatividad artística: estudio de las síntesis de conocimiento. *Estudios de Psicología*, 24(2), 223-239.
- Sauvé, L. (2004). Perspectivas curriculares para la formación de formadores en educación ambiental. Centro Nacional de Educación Ambiental. https://www.miteco.gob.es/content/dam/miteco/es/ceneam/articulos-de-opinion/2004_11sauve_tcm30-163438.pdf
- Spencer, H. (1989). *L'educació: intel·lectual, moral i física*. Eumo.
- Stephenson, A. (2003). Physical risk-taking: dangerous or endangered? *Early Years*, 23(1), 35-43. <https://doi.org/10.1080/0957514032000045573>
- Torrallba, F. (2012). *Inteligencia espiritual en los niños*. Plataforma.
- Torre, S. de la (1991). *Evaluación de la creatividad: TAEC, un instrumento de apoyo a la Reforma*. Escuela Española.
- Trigo, E., Álvarez, M., Aragunde, J. L., García, J., Graña, I., Fernández, D., Maestu, J., Pazos, J. M., Rey, A., Rey, C., i Sánchez, M. (1999). *Creatividad y motricidad*. INDE.

Velasco, P. (2007). *Psicología y creatividad: una revisión histórica (desde los autorretratos de los genios del siglo XIX hasta las teorías implícitas del siglo XX)*. Fondo Editorial de Humanidades de la Universidad Central de Venezuela.

Vigotski, L. (2000). *El desarrollo de los procesos psicológicos superiores* Crítica.

Warden, C. (2010). *Nature Kindergartens*. Mindstretchers.

9. Annexos

Annex 1. Cançó sobre l'ús dels espais exteriors de l'escola.

Tenim tots els parcs del poble per jugar, eh, eh

Na, na, na, na, na

Tenim tots els parcs del poble per jugar, eh, eh

Na, na, na, na, na

Tenim tots els parcs del poble per jugar, eh, eh

Na, na, na, na, na

Tenim tots els parcs del poble per jugar, eh, eh

Cada setmana trio el parc on vull anar

L'Atlàntida, pista, el Mas on aniré?

De totes les edats amigues trobaré

Amics hi trobaré

Sí, si vols anar a saltar al Mas has d'anar al pati

Ballar a l'escenari fins que ningú et pari

Pujar a la girafa o fer sorra al sorral

Ves quines vistes té

el Mas és genial

Per què volem pati amb aquest entorn?

Poder sortir cada dia a l'exterior

Saludar la gent del poble i passejar

Tots els parcs del poble per poder jugar

Tenim tots els parcs del poble per jugar, eh, eh

Na, na, na, na, na

Tenim tots els parcs del poble per jugar, eh, eh

Na, na, na, na, na

Girbau Ferrés, A. (2024). La importància de la vinculació de la natura en la creativitat infantil: una exploració a través del joc lliure, la motricitat i l'educació estètica. *Revista Catalana de Pedagogia*, 25, 55-74. <https://doi.org/10.2436/20.3007.01.204>

Tenim tots els parcs del poble per jugar, eh, eh
 Na, na, na, na, na

Tenim tots els parcs del poble per jugar, eh, eh

Pujant cap a Bellmunt hi ha un raconet salvatge

On busquem pals tots per fer grans cabanes

L'Atlàntida sembla la jungla de Tarzan

Si vols jugar a pilota t'apuntes a la pista

Això del futbol sempre està a la llista

Però no tot s'acaba xutant a porteria

Potser t'agradaria provar un altre esport un altre dia

Per què volem patis amb aquest entorn?

Poder sortir cada dia a l'exterior

Saludar la gent del poble i passejar

Tots els parcs del poble per poder jugar

I me'n vull anaaaaaar

Per poder jugaaaaaar

Tenim tots els parcs del poble per jugar, eh, eh

Na, na, na, na, na

Tenim tots els parcs del poble per jugar, eh, eh

Na, na, na, na, na

Tenim tots els parcs del poble per jugar, eh, eh

Na, na, na, na, na

Tenim tots els parcs del poble per jugar, eh, eh